

Mark- och miljödomstolen
Östersunds Tingsrätt
Box 708
831 28 Östersund

Näsåker 2013-11-13

Mål 2262-13, E.ON Vattenkraft Sverige AB
Ansökan om tillstånd för effektivisering av Ramsele kraftverk

Älvräddarnas Samorganisation yrkar i första hand

att miljökonsekvensbeskrivningen inte ska godkännas i nuvarande skick och att ansökan därför ska avvisas/avslås.

I andra hand yrkar Älvräddarnas Samorganisation att

att prövningen ska omfatta hela vattenverksamheten vid kraftverket,
samt att sökanden ska komplettera ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen med en undersökning som redovisar hur miljö kvalitetsnormen för vattenförekomsten kan uppnås och vilka skyddsåtgärder som sökande ämnar vidta för detta syfte.

Utvecklan av talan

Inledningsvis vill Älvräddarnas Samorganisation (ÄlvS) kommentera sökandes yttrande om kunskapskravets uppfyllande.

Att som i ansökan hävda att kunskapskravet enligt MB 2 kap. 2 § är uppfyllt, samtidigt som man säger sig inte ha en aning om vilka krav som kan tänkas ställas för att vattenförekomsten ska nå god ekologisk potential är minst sagt motsägelsefullt. Anser man sig uppfylla kunskapskraven för vattenverksamhet av typen vattenkraft bör man utan någon som helst tvekan vara bekant med de stora skador som vattenkraften alltid åsamkar miljön.

Att en torrfåra inte kan hysa något akvatiskt liv är uppenbart, och det är därför oerhört svårt att följa sökandes logik i argumentationen. Vatten behövs i nuvarande torrfåra, och vandringshindret på platsen är enkelt att konstatera om betraktaren är utrustad med normala sinnesförmågor. Vandringshinder utgör fysiska förändringar som gör att god ekologisk status inte kan nås enligt ramvattendirektivet. Självklart skulle en minimitappning i nuvarande torrfåra samt en fiskväg av något slag göra att miljö kvalitetsnormen för år 2021 lättare skulle nås. Hade sökande dessutom diskuterat detta med berörda myndigheter och låtit dem komma med synpunkter på ett sådant

[Skriv text]

förfarande med skyddsåtgärder tror jag att vi närmast oss "gåtans" lösning vad gäller vilka åtgärder som krävs för att god ekologisk potential ska sägas vara uppfyllt.

Sökande synes mena att deras ansvar upphör vid att konstatera att sökta åtgärder inte försvårar ett framtida uppfyllande av kvalitetskraven.

ÄlvS menar att en presumtion i MB är att alla som sysslar med miljöpåverkande verksamheter själva ska åtgärda de uppenbara negativa miljöeffekter som uppstår pga. verksamheten, se 1:a och 2:a kap. Istället för att enbart konstatera att sökta åtgärder inte försvårar ett framtida uppfyllande, bör sökande i enlighet med MB 2 kap. 2,3 §§, samt 5 och 6 kap. själva tillse att verksamheten och skyddsåtgärderna är av sådan art att miljö kvalitetsnormen för vattenförekomsten följs senast 2021. Att myndigheterna inte ännu helt utrett exakt vad som krävs för att god ekologisk potential uppnås kan inte godtas som skäl för verksamhetsägaren att avvakta myndighetskrav och själva inte göra någonting. Saken hade varit enkel att hantera om praxis vid våra mark- och miljödomstolar hade varit densamma som inom miljöfarlig verksamhet, dvs. prövning av hela verksamheten i de fall en tidigare prövning enligt miljöbalken inte förevarit. ÄlvS menar att det inte föreligger något rättsligt hinder för att hela verksamheten prövas. Tvärtom anser vi att ett sådant förfarande skulle vara i linje med MB 5 kap. 3 §.

Nu pågående vattenverksamhetsutredning adresserar dessa problem med vattenverksamheter som bedrivs av företag som inte frivilligt och på eget initiativ enligt MB utför de skyddsåtgärder som behövs för att skydda miljön och för att miljö kvalitetsnormer ska följas. Den omfattande kritiken från sökandes medlemsorganisation Svensk Energi mot det delbetänkande som vattenverksamhetsutredningen överlämnat till regeringen speglar givetvis sökandes egen syn. Dvs. i detta mål som i samtliga andra mål ÄlvS har deltagit i med samma sökande, anser man att det är myndigheternas och allena myndigheterna som har ansvar för att miljö kvalitetsnormer nås, vilket domstolen bör beakta med avseende på 5 kap. 3 §. Samtidigt, när nu myndigheter, eller rättare sagt Sveriges regering, sätter ner foten och inser att problemet endast kan lösas genom ny lagstiftning, ställer sig sökande emot även det. Det är alltså otvetydigt så att sökande på alla sätt motsätter sig det miljöarbete som behövs för ett hållbart samhälle, kodifierat i miljöbalken och i EU:s ramvattendirektiv. Frågan är då om man kan anse att kunskapskravet är uppfyllt? I begreppet "kunskapskrav" ligger också ett krav på förståelse för den egna verksamhetens påverkan på miljön. När sökande på detta flagranta sätt motsätter sig alla typer av skyddsåtgärder, är ÄlvS av uppfattningen att sökande inte förstår sin egen verksamhets påverkan och därmed ska ansökan avslås eftersom kunskapskravet inte kan sägas vara uppfyllt.

Hushållning med naturresurser

Sökande menar att den ökade produktionen av förnybar energi leder till en bättre hushållning med naturresurser. Sökande har rätt i att klimatförändringarna ska motarbetas, frågan är om det ska ske på just detta sätt? Eller rättare sagt, är detta det enda sättet att nyttja denna naturresurs på bästa sätt? Forskare inom biologi och ekologi, discipliner som ingår i den stora tvärvetenskapliga sfären av forskningsfält i klimatvetenskapen delar inte denna ensidiga syn vare sig på vilka miljöhot som ska prioriteras eller hur naturresurser bäst ska nyttjas. Utarmning av biologisk mångfald och ekosystem är ett miljöhot som rent kvantitativt har överskridit hållbara gränser mer än klimatförändringarna, se exempelvis Planetary Boundaries, Stockholm Environment Institute, 2009. Dessa forskare, precis som flertalet övriga interdisciplinära forskare och även EU:s miljökommissionär är av uppfattningen att

[Skriv text]

klimatmål och mål om biologisk mångfald måste uppnås på ett sådant sätt att inte något av målen hotar det andra målets uppfyllande. Denna syn finns också med i våra svenska nationella miljömål. När det gäller förnybar energi ligger Sverige i topp inom EU och när det gäller ickefossil elproduktion kan vi sägas närma oss 100 %. När det gäller uppfyllande av mål enligt vattendirektivet, ligger vi efter och vi kan konstatera en oerhörd obalans mellan dessa två mål. En liten minimitappning i torrfåran vid Ramsele i storleksordningen enligt förarbetena till MB, dvs. MLQ, samt en fiskväg, skulle innebära att fortsatt betydande mängder förnybar el skulle kunna produceras i Ramsele kraftverk, samtidigt som både nationella miljömål och sådana som följer av EU-fördraget skulle kunna nås. I ett sådant läge, **men inte annars**, har vi nyttjat naturresursen på bästa sätt.

MKB

Sökande menar att inkomna synpunkter beaktats efter de samråd som skett. Om betydelsen av "beaktats" innebär att åtgärder vidtagits för att synpunkterna ska få genomslag i ansökan är det ett felaktigt påstående. Undertecknad har deltagit på samrådsmöte, där flertalet församlade krävde fiskväg och ökad minimitappning i torrfåran för att acceptera ansökan.

Miljökvalitetsnormer

Det är domstolens skyldighet att enligt MB 5 kap. 3 § tillse att miljökvalitetsnormer följs. Att vi som medlemsnation i EU är skyldiga att vid visst datum tillse att vattenkvalitetsnormer är uppfyllda framgår med tydlighet i C-43/10 (stora avdelningen), p.46, Grekland mot Kommissionen, EU-domstolen.

För att domstolen ska kunna avgöra om miljökvalitetsnormerna följs krävs en tydlig redogörelse i MKB för de åtgärder som sökande avser att utföra. I förevarande MKB framgår inte på något vis hur sökande ska säkerställa detta. Tvärtom avfärdar sökande hela saken som något för myndigheter att tillse, vilket är i strid med miljöbalkens krav på verksamhetsägare och skyddsåtgärder.

I M 568-11, Mark- och miljööverdomstolen, visas att en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla redovisning av hur ett kraftverk kommer att påverka den ekologiska statusen och miljökvalitetsnormen för ån. Citat från M 568-11:

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att miljökonsekvensbeskrivningen är bristfällig i ett så väsentligt avseende att den inte kan läggas till grund för prövningen av tillåtligheten och nödvändiga skyddsåtgärder. Eftersom miljökonsekvensbeskrivningen inte kan godkännas föreligger det hinder mot att pröva ansökan. Detta leder till att miljödomstolens dom ska upphävas och ansökan avvisas.

Exakt samma situation föreligger i förevarande mål, eller rättare sagt, MKB i ovan nämnda prejudicerande domslut kan sägas ha varit betydligt mer omfattande i delen kring miljökvalitetsnormer än i förevarande mål.

ÄlvS menar alltså att MKB inte uppfyller de krav som ställs och därför ska ansökan av det skälet avvisas alternativt avslås.

Christer Borg

Ordförande Älvräddarnas Samorganisation